

DVA2009 – ws08 – verslag: Aanpak van de Global Europe agenda en de grote invloed van de multinationals.

Inleiders: Roeline Knotterius (Coalitie voor Eerlijke handel), Kees Hudig (Globalinfo) en Burghard Ilge (Both Ends).

Deelnemers: 9 personen.

Kees stelt dat via de *European Round Table of Industrialist* bij de totstandkoming van de EU, de Europese Centrale Bank en de Euro uiteindelijk de ideeën van de multinationals werden uitgevoerd. In 2006 introduceerde de EU Commissie een nieuwe beleid, *Global Europe: Competing in the World*. Dat beleid omvat drie elementen:

- Het openbreken van buitenlandse markten.
- Het veiligstellen van grondstoffen en energie.
- De rechten van Europese investeerders beschermen.

Via bilaterale onderhandelingen worden vooral derde wereld landen gedwongen te dereguleren, te privatiseren en de invoertarieven te verlagen of af te schaffen.

Sociaal democraten bezetten sleutelposities in Europa m.b.t de implementatie van die politiek. Door de invloed van de sociaaldemocraten op de vakbeweging, ondersteunden de vakbonden de vrijhandelsideeën.

Roelien stelt dat de zogeheten Lissabon strategie beoogt meer banen te creëren door een hogere groei, dus meer productie en hoger grondstoffenverbruik. Mede door de opkomende economieën van India en China ontstaat een schaarste aan grondstoffen. Omdat de EU ongeveer 80% van haar grondstoffen importeert is de EU bezorgd over die aanvoer. Het begrip grondstoffen wordt door de EU ruim gedefinieerd en omvat onder meer ook secundair voorbereide producten, huiden en landbouwproducten. De EU stelt dat er een gelijk speelveld moet zijn m.b.t. de toegang tot grondstoffen, en dat het niet zo kan zijn dat landen die grondstoffen bezitten die positie misbruiken. Via citaten uit beleidsnotities van EU functionarissen toont Roelien aan dat de EU eigenlijk vindt dat ontwikkelingslanden, waar de meeste grondstoffen zich bevinden, de export van die grondstoffen niet mogen belemmeren. Dus exporthellingen om inkomsten te genereren of bescherming van de eigen bevolking worden door de EU niet acceptabel geacht.

Verder is het volgens Roelien belangrijk om te beseffen dat uit studies van de Europese commissie blijkt dat door de vrijhandelspolitiek van de EU groot banenverlies optreedt in de EU en ontwikkelingslanden. Het beleid van de EU sluit aan op de eisen van het bedrijfsleven om de arbeidsvoorwaarden te dereguleren en te flexibiliseren en de pensioenleeftijd te verhogen. Zo wordt immers de concurrentiepositie versterkt waardoor meer banen ontstaan en inkomsten worden verhoogd. Dat is althans de theorie, hiermee wordt voorbij gegaan aan het feit dat de koopkracht daalt en dus ook de vraag. De laatste tijd heeft het Europese Hof nogal schokkende uitspraken gedaan. Daarin prevaleren de rechten van bedrijven boven het arbeidsrecht. Zo werd een zaak voor de EU rechter verloren door de staat Luxemburg omdat die het naleven van de eigen CAO's eiste voor buitenlandse werknemers die in dienst waren van grensoverschrijdende bedrijven die in Luxemburg opereerden. Mede naar aanleiding van dit soort uitspraken zijn de vakbonden de laatste tijd iets kritischer geworden over het vrijhandelsbeleid.

Burghard betoogt dat de open markt van de EU tot gevolg had de concurrentie van andere landen sterker werd gevoeld. Men poogde dit te repareren met de Global Europe strategie om o.a. arbeid in de EU goedkoper te maken door flexibilisering. Een hoofddoel van de politiek naar buiten werd marktpenetratie. In het verleden hadden de ex-koloniën van de EU landen een bevoorrechte handelspositie verworven. Omdat die positie later in strijd werd geacht met de vrijhandelsgedachte verloren die landen langzamerhand hun voorrechten. In de nieuwe verdragen die de EU afsloot werd bepaald dat de ontwikkelingslanden geen marktbescherming mochten toepassen, ook niet tijdelijk voor opkomende kleine bedrijven.

Volgens Burghard had Unilever in de EU zelf last van stagnerende omzetten. Daarop richtte Unilever zijn energie op het veroveren van markten in ontwikkelingslanden. Toen Unilever de stedelijke markten in die landen had veroverd vormde dat een bedreiging voor de afzet van de lokale producenten die niet konden opboksen tegen dit concern. In de handelsverdragen heeft de EU bepaald dat ontwikkelingslanden bij aanbestedingen geen voorkeur mogen geven aan lokale bedrijven. Omdat dit vaak de enige manier is om de eigen ondernemingen te steunen wordt zo voorkomen dat de landen hun eigen industrie kunnen opbouwen. Ook mogen ontwikkelingslanden hun export niet belasten, wat in geval van een voedselcrisis bescherming van de eigen bevolking belemmert.

Vervolgens werden fragmenten vertoond uit de film *Sklaverei auf Italienisch*, die toont hoe in de tomatenverwerking van Zuid Italië veel illegalen uit Roemenie tegen zeer lage lonen werken. De film laat ook beelden zien van een demonstratie in Ghana tegen de invoer van goedkope ingeblikte Italiaanse tomaten die de lokale tomatenteelt ruïneert. Andere beelden tonen hoe een van die werkloze Ghanese tomatentelers als illegaal in Italië terecht is gekomen en daar tegen een hongerloontje op tomatenvelden werkt. Hoe absurd globalisering kan werken blijkt uit een demonstratie in Zuid Italië tegen de invoer van Chinese tomaten die een bedreiging vormen voor de tomatenteelt.

Kees verwijst naar het werk van ontwikkelingseconoom Chang over protectionisme, *Kicking away the Ladder*. In dit werk stelt Chang dat de belangrijke industriële landen allemaal invoerprotectie hebben toegepast om hun opkomende industrieën te beschermen. Nu eisen ze van ontwikkelingslanden dat die niet dezelfde beschermende maatregelen toepassen voor hun opkomende industrieën.

Tenslotte wijzen de inleiders op de brochures '*Global Europe*', '*Global Europe en migranten*', en '*Lissabon en Global Europe*'. Verdere informatie is te vinden op de website www.voorwie.eu

Tijn nov. 2009